

Siemieńska, Halina

Itinerarium Jana Zamoyskiego w okresie wojen moskiewskich (1579-1582) na podstawie rachunków i korespondencji opracowane

Przegląd Historyczny 15/1, 119-126

1912

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

Itinerarium Jana Zamoyskiego

w okresie wojen moskiewskich (1579—1582) na podstawie rachunków i korespondencji opracowane.

Opracowanie niniejsze jest oparte głównie na materiale, czerpanym z książki rachunkowej Jana Zamoyskiego, zatytułowanej obecnie: „Percepta i expensa od roku 1579 do roku 1582 za życia fundatora ordynacyi Zamoyskiej a przez P-a Pudłowskiego utrzymywane“ (Bibl. Ord. Zamoy. Ms. nr. 1625). Księga ta jest oryginałem, pisany ręką XVI wieku, składa się z 64 osobnych rozdziałów (na 311 kartach), według treści utworzonych, każdy zawierający rachunki od razu z 4 lat. Przypuszczalnie została ona napisana niedługo po wojnie z notatek brulionowych, w celu przedstawienia rachunków Zamoyskiemu, bowiem: na karcie pierwszej mamy podane zestawienie przychodu i rozchodu wraz z pokwitowaniem Zamoyskiego, na karcie drugiej jest zamieszczony list bez daty, upraszający wymownie o „tak porządnej i wiernej liczbie“ „łączną odprawę“—obie rzeczy widocznie zostały włączone do książki później. Rachunki są prowadzone naogół bardzo szczegółowo i starannie, zwłaszcza w 1580 i 1581 r., niemniej zdarzają się drobne błędy w datach, nazwie, lub porządku pewnych miejscowości. Z całego zaś materiału można korzystać do itinerarium bardzo ostrożnie, bo często się zdarza, że rachunki są prowadzone w miejscowości, w której już nie ma, albo jeszcze nie było Zamoyskiego, dlatego że dwór albo ktoś ze służby tam został, lub był wysłany wcześniej dla przygotowania mieszkania i żywności dla nadjeżdżającego Zamoyskiego. Poza tem czasami należy przypuszczać, że Zamoyski przybył wcześniej do jakiejś miejscowości, ale że na razie nic nie wydał, więc data jego przybycia w księdze jest zapisana o jeden lub parę dni później. Braki te do pewnego stopnia korygują i uzupełniają dane, zaczerpnięte z „Archiwum Jana Zamoyskiego“ (t. I wyd. W. Sobie-

ski, Warszawa, 1904; t. II wyd. J. Siemieński, Warszawa, 1909; t. III w druku) oraz z „Dziennika wyprawy Stefana Batorego pod Psków“ X. Jana Piotrowskiego (wyd. A. Czuczynski). Przy pewnych danych o nieprzerwalności pobytu Zamoyskiego w jakiejś miejscowości, zamieszcza się tylko pierwszą i ostatnią datę; nazwy miejscowości, do których Zamoyski wyjeżdżał chwilowo z miejsca dłuższego pobytu, podaje się w wierszach wciętych pomiędzy skrajnymi datami pobytu głównego.

Wszystkie wymienione nazwy miejscowości zostały sprawdzone na mapach i w „Słowniku geograficznym“; nieodnalezione są opatrzone znakiem zapytania.

Odsyłaczy do źródeł dla uproszczenia druku podaje się tylko dwa, pomimo, że danych bywa czasami znacznie więcej; w odsyłaczach do księgi rachunkowej podane są pierwsze wyrazy tytułów powołanych rozdziałów, ażeby czytelnik mógł, po ukazaniu się księgi w druku, znaleźć odpowiednie miejsca.

Spis tytułów.

Ratio perceptae pecuniae.

Pia opera.

Płacenie białem głowam Jej. M. Paniej Kanclerzynej i innym.

Donativum albo to co JM. komu z łaski dać raczeł.

Posłańcy różni na różne miejsca w potrzebach JM. także i to, co który sługa strawił z końmi albo z wozmi JM. posłany.

Oddawanie pieniędzy szafarzowi i różnym osobom ku wydawaniu.

Żywność, która się kupowała do kuchni oprócz szafarza.

Podrózne wydatki.

Tym, co gotowemi pieniędzmi obroki dawano.

Korzenia to jest pieprz, szafran, imbir, cukry, oliwa etc.

Cukry robione, marcepany, condita i inne wetowe rzeczy.

Picie.

Owies, siano, słoma.

Lekarstwa, wódki, trociszki, воск, zioła do wanny.

Złotnik.

Potrzeby do rozmaitych broni JM.

Płaca tym hajdukom, którzy Moskwy więźniów strzegli, do Łuk jadąc.

Rzemieślnicy wojenni pod Łuki.

Potrzeby na wojnę sprawione.

Furmani.

Odwozy wodą z różnych miejsc.

Wydatek na potrzeby stajenne.

Moskwa.

Pospolity wydatek.

1579

Warszawa	21 Januarii	Arch. J. Zamoy. t. I nr. 274.
	3 Februarii	Arch. J. Zamoy. t. I nr. 279.
Wilno	12 Martii	Arch. J. Zamoy. t. I nr. 287.
	27 Junii	Arch. J. Zamoy. t. I dod. 59 uw. 3.
Świr	10 Julii	Ratio p. p. k. 6.
	13 Julii	Arch. J. Zamoy. t. I nr. 334.
Wierzbno ¹⁾	14 Julii (?)	Posłańcy k. 75 („14 Julii—w Wierzbnie p. Napiórkowskiemu ze trzema wozami posłałem...“).
Postawy	22 Julii	Arch. J. Zamoy. t. I nr. 337.
Dzisiaj	3 Augusti	Posłańcy k. 75; Potrzeby k. 205.
	12 Augusti	Pia op. k. 17.
Pod Połockiem	12 Augusti	Posłańcy k. 75.
	15 Septembris ²⁾	Arch. J. Zamoy. t. I nr. 344.
Dzisiaj	18 Septembris	Arch. J. Zamoy. t. I nr. 345; Korzenia k. 121.
	21 Septembris	Arch. J. Zamoy. t. I d. 67.
Drujski Dwór	b. d.	Posłańcy k. 75; Odwozy k. 247.
Brasław	b. d.	Posłańcy k. 75; Donativum k. 59.
Sudacze ³⁾	b. d.	Posłańcy k. 75; Owies k. 138.
Wilno	27 Septembris	Lekarstwa k. 144.
	10 Octobris	Furmani k. 242.
Merecz	b. d.	Posłańcy k. 75.
Rotnica	b. d.	Posłańcy k. 76.
Grodno	b. d.	Posłańcy k. 75; Korzenia k. 121.
Knyszyn	20 Octobris	Posłańcy k. 76.
	13 Novembris	Posłańcy k. 76; Furmani k. 242.
Tykocin ⁴⁾	13 Novembris	Podrózne wyd. k. 103.
	14 Novembris	Podrózne wyd. k. 103.
Króle	14 Novembris	Podrózne wyd. k. 103.
	nocleg	
Kołaki	15 Novembris	Podrózne wyd. k. 103.
	śniadanie	
Zambrów	15 Novembris	Podrózne wyd. k. 103; Furmani k. 242.
	nocleg	
Radwany	16 Novembris	Podrózne wyd. k. 103.
	śniadanie	
Ostrów	16 Novembris	Podrózne wyd. k. 104; Furmani k. 242.
	nocleg	
Poręba	17 Novembris	Podrózne wyd. k. 104.
	śniadanie	
Kamieńczyk ⁵⁾	17 Novembris	Podrózne wyd. k. 104; Wydatek k. 252.
	nocleg	
	18 Novembris	Podrózne wyd. k. 104; Furmani k. 242.
Dąbrówka	19 Novembris	Podrózne wyd. k. 105.
	śniadanie	
Radzymin.	19 Novembris	Podrózne wyd. k. 105; Wydatek k. 252.
	nocleg	
Grochów	20 Novembris	Podrózne wyd. k. 105.
	nocleg	
	21 Novembris	Podrózne wyd. k. 105.
	śniadanie	
Warszawa.	25 Novembris	Ratio p. p. k. 6.
	31 Decembris	Wydatek k. 252.

¹⁾ Przypiski ob. na końcu tablicy.

1580

Warszawa	1 Januarii	Pia op. k. 18.
	3 Martii ⁶⁾	Oddawanie k. 91; Żywność k. 95.
Knyszyn	9 Martii	Arch. J. Zamoy. t. II nr. 369.
Gołuchów	17 Martii	Arch. J. Zamoy. t. II nr. 370. uw. 2.
Jarosławiec	3 Aprilis	Arch. J. Zamoy. t. II dod. 6.
Brańsk	ok. 11 Maii	Posłańcy k. 78.
Knyszyn	5 Junii	Płacenie k. 46. Owies k. 138.
Grodno	6 Junii	Pia op. k. 18.
Merecz	8 Junii	Pia op. k. 18.
Wilno	10 Junii	Donativum k. 61; Wydatek k. 256.
Losie	22 Junii	Arch. J. Zamoy. t. II nr. 384.
Nasiłowo	23 Junii	Arch. J. Zamoy. t. II nr. 385.
Horodyszczyce	29 Junii	Arch. J. Zamoy. t. II nr. 387.
Wilno	1 Julii	Żywność k. 96; Korzenia k. 122.
Z Wilna jadąc	2 Julii	Podrózne wyd. k. 105.
Lebiedziew	3 Julii	Podrózne wyd. k. 105; Pia op. k. 19.
Radoszkowice	4 Julii	Pia op. k. 19.
Od Radoszkowic mil 5	5 Julii	Podrózne wyd. k. 105.
Lochojsk	5 Julii	Podrózne wyd. k. 106; Pia op. k. 19.
	nocleg	
Jurewo ⁷⁾	6 Julii	Podrózne wyd. k. 106.
	pokarm	
Borysów	7 Julii	Podrózne wyd. k. 106.
Szczyduty	10 Julii	Donativum k. 61; Posłańcy k. 79.
	20 Julii	Posłańcy k. 79.
Czaśniki	21 Julii	Pia op. k. 19.
W drodze do Witebska	21 Julii	Picie k. 133.
W drodze do Witebska	23 Julii	Donativum k. 61; Pospolity wyd. k. 277.
Witebsk	23 Julii	Pia op. k. 19.
	28 Julii	Żywność k. 96; Arch. J. Zamoy. t. II nr. 370 uw. 2.
Suraż	30 Julii	Donativum k. 61; Picie k. 134.
Wierzchowice	1 Augusti	Arch. J. Zamoy. t. II nr. 392.
Studziany	3 Augusti	Arch. J. Zamoy. t. II nr. 392 uw. 1.
Wieliz	4 Augusti	Donativum k. 61.
	12 Augusti	Picie k. 134.
Za Wielizem w drodze	12 Augusti	Donativum k. 62.
Bobrojedów	16 Augusti	Arch. J. Zamoy. t. II nr. 394; Dona- tivum k. 62.
	17 Augusti	Donativum k. 62.
Błagowieszczeń	19 Augusti	Donativum k. 62; Picie k. 134.
W drodze	20 Augusti	Donativum k. 62.
W drodze	22 Augusti	Posłańcy k. 80; Korzenia k. 122.
W drodze	27 Augusti	Picie k. 134.
Pod Łukami	28 Augusti	Donativum k. 62; Żywność k. 97.
	28 Septembris	Donativum k. 63; Rzemieślnicy k. 219.
Za Łukami jadąc do Zawołocza	30 Septembris	Donativum k. 63.
Od Zawołocza mil 5	5 Octobris	Posłańcy k. 80.
Pod Zawołoczem	7 Octobris	Pospolity k. 278.
	1 Novembris	Podrózne wyd. k. 106.
Połock	2 Novembris	Podrózne wyd. k. 106.
	8 Novembris	Płaca k. 216; Moskwa k. 269.
Dzisna	12 Novembris	Owies k. 139.
	19 Novembris	Pospolity k. 278.

Dryssa	b. d.	Podróźne wyd. k. 107; Pospolity k. 278.
Jacie (?)	b. d.	Podróźne wyd. k. 107.
lkaźń ⁸⁾	b. d.	Podróźne wyd. k. 107.
Brasław	b. d.	Podróźne wyd. k. 107.
Hajdymowice (?)	b. d.	Podróźne wyd. k. 107.
	nocleg	
Dubinki	b. d.	Podróźne wyd. k. 107.
Sudacze	b. d.	Podróźne wyd. k. 107.
Bojarele	b. d.	Podróźne wyd. k. 107.
	nocleg	
Niemenczyn	b. d.	Podróźne wyd. k. 107
	nocleg	
Wilno	24 Novembris	Pia op. k. 19.
	4 Decembris	Donativum k. 64; Furmani k. 243.
W drodze	5 Decembris	Donativum k. 64.
Proboszczowa	5 Decembris	Podróźne wyd. k. 108.
karczma (?)		
Wójtowa karczma	6 Decembris	Podróźne wyd. k. 108.
	pokarm	
Orany	6 Decembris	Podróźne wyd. k. 108.
	nocleg	
Przełaje	7 Decembris ⁹⁾	Podróźne wyd. k. 108.
	pokarm	
Merecz	7 Decembris	Podróźne wyd. k. 108; Moskwa k. 269.
	nocleg	
Rotnica	8 Decembris	Podróźne wyd. k. 108.
Hoża ¹⁰⁾	9 Decembris	Podróźne wyd. k. 108.
Grodno	10 Decembris	Podróźne wyd. k. 109.
Nowodwór	10 Decembris	Podróźne wyd. k. 109.
Grodzisko	12 Decembris	Podróźne wyd. k. 109.
Knyszyn	14 Decembris	Pia op. k. 19; Donativum k. 64.
	31 Decembris	Korzenia k. 123.

1581

Knyszyn	1 Januarii	Wydatek k. 259.
Kamięńczyk ⁵⁾	4 Januarii	Posłańcy k. 81.
Warszawa	5 Januarii	Donativum k. 65.
	25 Martii	Arch. J. Zamoy. t. II nr. 411; Donativum k. 66.
Garwolin	26 Martii	Pia op. k. 19 ⁶⁾ .
	29 Martii	Arch. J. Zamoy. t. II nr. 412: Wydatek k. 260 ¹¹⁾ .
Stężyca	29 Martii	Podróźne wyd. k. 109; Wydatek k. 260 ¹¹⁾ .
	nocleg	
Końska Wola	30 Martii	Pia op. k. 19 ⁶⁾ ; Podróźne wyd. k. 109.
	nocleg Zamoy-skiego	
Wąwelnica	30 Martii	Podróźne wyd. k. 109; Wydatek k. 260.
	nocleg wozów	
Bełżyce	31 Martii	Podróźne wyd. k. 110; Wydatek k. 260.
	pokarm	
Bychawa	31 Martii	Pia op. k. 19 ⁶⁾ ; Podróźne wyd. k. 110.
	nocleg	
Żółkiew	1 Aprilis	Podróźne wyd. k. 110.
	pokarm	
Bzowiec ¹²⁾	1 Aprilis	Podróźne wyd. k. 110.
	pokarm „JM.”	
Deszkowice	1 Aprilis	Podróźne wyd. k. 110.
	nocleg wozów	

Zamość	2 Aprilis	Podrózne wyd. k. 110; Posłańcy k. 82.
Krzeszów	4 Aprilis wyjazd	Oddawanie k. 92: „Do rąk Cieciszowskiego na drogę z JM. do Krzeszowa...”
Wieprzowe Jezioro	29 Aprilis wyjazd	Oddawanie k. 92: „Do rąk Szczuckiego na drogę z JM. do Wieprzowego Jeziora...”
Zamość	7 Maii	Arch. J. Zamoy. t. II nr. 416.
Knyszyn	15 Maii	Pia op. k. 19 b; Posłańcy k. 82.
	4 Junii	Furmani k. 244.
Grodno	5 Junii	Posłańcy k. 83.
Rotnica	5 Junii	Donativum k. 67.
Merecz	6 Junii	Pia op. k. 19 b; Podrózne wyd. k. 110.
Przełaje	6 Junii	Pia op. k. 19 b; Posłańcy k. 83.
W drodze	7 Junii	Pia op. k. 19 b.
Wójtowa karczma	7 Junii	Podrózne wyd. k. 110.
Wilno	8 Junii	Pia op. k. 19 b.
	1 Julii	Donativum k. 67.
Nad rzeką Wilną	2 Julii	Podrózne wyd. k. 111.
W karczmie	3 Julii	Podrózne wyd. k. 111.
	pokarm	
Dzisiaj	3 Julii ⁽¹³⁾	X. Jan Piotrowski o. c. str. 9.
	14 Julii	X. Jan Piotrowski o. c. str. 20; Picie k. 135.
Pod Uszaczą	14 Julii	X. Jan Piotrowski o. c. str. 20.
	nocleg w puszczy	
Połock	15 Julii	X. Jan Piotrowski o. c. str. 21.
	21 Julii	Donativum k. 68; X. Jan Piotrowski o. c. str. 32.
Od Połocka ku Zawołocz	21 Julii	X. Jan Piotrowski o. c. str. 32.
Od Połocka 4 mile	21 Julii	X. Jan Piotrowski o. c. str. 33.
	nocleg „w boru pod sosną“	
Nad Dryssą	22 Julii	Pia op. k. 20; Posłańcy k. 83; X. J. Piotrowski o. c. str. 33.
	nocleg	
Od Nieszczardy pół mili	23 Julii	X. Jan Piotrowski o. c. str. 34.
Nad jeziorem Wolsa	25 Julii	X. Jan Piotrowski o. c. str. 36, 37.
	nocleg w puszczy	
Zawołocz	26 Julii	X. Jan Piotrowski o. c. str. 37.
	3 Augusti	X. Jan Piotrowski o. c. str. 43.
	wyjazd	
W drodze	4 Augusti	Donativum k. 68; Picie k. 135.
Woroniec	6 Augusti	Posłańcy k. 83.
	15 Augusti	Arch. J. Zamoy. t. II nr. 430; Potrzeby k. 232.
Nad rzeką Wielką	16 Augusti	X. Jan Piotrowski o. c. str. 53.
	nocleg	
2 mile dalej	17 Augusti	X. Jan Piotrowski o. c. str. 53.
Ostrów	17 Augusti	X. Jan Piotrowski o. c. str. 53.
	22 Augusti	Donativum k. 68; X. Jan Piotrowski o. c. str. 58.
	wyjazd	
W drodze z Ostrowa do Pskowa	23 Augusti	Donativum k. 68.
Od Pskowa mila	24 Augusti	X. Jan Piotrowski o. c. str. 58.
Przez rzekę Czerechę przeprawa	25 Augusti	X. Jan Piotrowski o. c. str. 59.
Pod Pskowem	25 Augusti	X. Jan Piotrowski o. c. str. 60.
	31 Decembris	Arch. J. Zamoy. t. II nr. 565.

1582

Pod Pskowem	2 Januarii	Pia op. k. 20.
	6 Februarii	X. Jan Piotrowski o. c. str. 209.
Od Pskowa na pierwszym noc- legu	6 Februarii	Posłańcy k. 85.
Do Dorpatu w dro- dze	8 Februarii	Donativum k. 70
W drodze	10 Februarii	Tym k. 119.
Nowogródek In- flancki	10 Februarii	Arch. J. Zamoy. t. III nr. 729.
Sesskiel	11 Februarii	Arch. J. Zamoy. t. III nr. 735
	18 Februarii	Arch. J. Zamoy. t. III nr. 748.
Dorpat	20 Februarii	X. Jan Piotrowski o. c. str. 210.
	5 Martii	Pia op. k. 21.
W drodze	7 Martii	Arch. J. Zamoy. t. III nr. 760.
Sesskiel	7 Martii	Pia op. k. 21.
Gowia (Asel)	8 Martii	Pia op. k. 21; Tym k. 119.
Smilten	9 Martii ¹⁴⁾	Pia op. k. 21.
Rowny (Rumbork)	10 Martii	Pia op. k. 21.
Kieś (Wenden)	10 Martii	Donativum k. 71.
	11 Martii	Pia op. k. 21.
Ryga	13 Martii	Korzenia k. 125; X. Jan Piotrowski o. c. str. 213.
	27 Martii	Donativum k. 71; Pia op. k. 21.
Eltany (?)	28 Martii	Donativum k. 71.
Ekaw	28 Martii	Donativum k. 71.
We wsi p. Wol- skiego	29 Martii	Podrózne wyd. k. 111.
U Ciecierzyna	30 Martii	Podrózne wyd. k. 111.
Poswol	30 Martii	Donativum k. 72.
Kampinniki (?)	31 Martii	Pia op. k. 21; Wydatek k. 265.
W drodze	1 Aprilis	Podrózne wyd. k. 111.
	pokarm	
Onikszty	1 Aprilis	Podrózne wyd. k. 111; Wydatek k. 265.
W drodze	2 Aprilis	Podrózne wyd. k. 111; Wydatek k. 265.
	pokarm	
Bolniki	2 Aprilis	Podrózne wyd. k. 111; Wydatek
	nocleg	k. 265 ¹⁵⁾ .
	3 Aprilis	Tym. k. 119.
W karczmach	3 Aprilis	Podrózne wyd. k. 111.
	pokarm	
W drodze	3 Aprilis ¹⁶⁾	Pia op. k. 21.
Podbrzeże	3 Aprilis	Podrózne wyd. k. 112.
	nocleg	
Wilno	4 Aprilis ¹⁷⁾	Żywność k. 100; Cukry k. 129.
	6 Aprilis	Lekarstwa k. 146; Donativum k. 72.
	6 Aprilis	Podrózne wyd. k. 112.
Proboszczowa karczma (?)		
Wójtowa karcz- ma	7 Aprilis	Podrózne wyd. k. 112.
	pokarm	
Orany	7 Aprilis	Donativum k. 72; Podrózne wyd.
	nocleg	k. 112.
Merecz	8 Aprilis	Pia op. k. 21; Wydatek k. 267.
Rotnica	8 Aprilis	Podrózne wyd. k. 112.
	nocleg	
Grodno	9 Aprilis	Podrózne wyd. k. 112; Furmani k. 245.
W drodze	10 Aprilis	Podrózne wyd. k. 112.
	pokarm	
	u żyda	
Knyszyn	11 Aprilis	Pia op. k. 21.
	1 Augusti	Złotnik k. 175; Wydatek k. 267.

Tykocin	2 Augusti	Podróźne wyd. k. 112.
Zambrów	3 Augusti	Podróźne wyd. k. 113; Wydatek k. 268.
Ostrów	4 Augusti	Pia op. k. 22; Podróźne wyd. k. 113.
Kamieńczyk ⁵⁾	5 Augusti	Pia op. k. 22; Podróźne wyd. k. 113.
	6 Augusti	Podróźne wyd. k. 113; Wydatek k. 268
Zabrodzie	7 Augusti	Podróźne wyd. k. 116.
Radzymin	b. d.	Podróźne wyd. k. 116.
Warszawa	4 Decembris	Arch. J. Zamoy. t. III nr. 804.
Kraków	22 Decembris	Arch. J. Zamoy. t. III nr. 807.

HALINA SIEMIEŃSKA.

¹⁾ Zapewne Wierzby, zob. Słownik geogr. t. XIII str. 406, oraz położenie na mapach; prawdopodobnie data mylna—Zamoyski musiał tam być przed swą bytnością w Świrze.

²⁾ W rozdziale Pia opera k. 17 powtórna bytność Zamoyskiego w Dżisnie jest oznaczona pod datą 8 Septembris, prawdopodobnie mylnie zamiast 18, ponieważ jeszcze z 15 Sept. mamy list Zamoyskiego z pod Połocka, oraz w całym materiale są kilkakrotnie zgodne dane, że do Dżisny Zamoyski zjechał dopiero 18 Septembris.

³⁾ Zob. Sł. geogr. t. XI str. 525.

⁴⁾ W rękopisie w rozdziale Oddawanie k. 91 pomiędzy Knyszynem a Warszawą jest zapisana pod r. 1579 bez szczegółowej daty następująca notatka: „P. Gołuchowski jadąc z JM. do Łomży z Tykocina i z Łomży do Kamieńca wydał na JM. potrzeby“ etc.—Wydaje się ona nam zupełnie nieprawdopodobną wobec bardzo szczegółowego materiału z tego okresu, oraz dużej stosunkowo odległości Łomży od Tykocina i Kamieńczyka, ażeby możliwym mógł być dojazd tam Zamoyskiego pomiędzy jedną datą a drugą.

⁵⁾ W rękopisie zawsze nazywany Kamieńcem.

⁶⁾ Dwór wraz z prowadzącym rachunki J. Pudłowskim przebywał w Warszawie do 26 Aprilis: zob. rozdział Posłańcy k. 78.

⁷⁾ W rkp. Juryew, wieś w pld. stronie powiatu borysowskiego na prawym brzegu rz. Usiaży o 27 wiorst od Łochojska, zob. Sł. geogr. t. III str. 631.

⁸⁾ W rkp. Ikażunia, zob. Sł. geogr. t. III str. 255.

⁹⁾ W rkp. Septembris, pomiędzy dwiema datami z Decembra.

¹⁰⁾ W rkp. „w Ozzej“; Hoża w pow. grodzieńskim, zob. Słow. geogr. t. III str. 171.

¹¹⁾ W rkp. w rozdziale Wydatek k. 260 mamy zapisane: „W Garwolinie 29 Aprilis, w Stężycy eodem“; stanowczo jest to tylko omyłka, bo, pomijając, że data ta jest napisana pomiędzy dwiema datami z marca, mamy wyżej cytowany list Zamoyskiego, datowany z Garwolina 29 marca, a także i w samym rkp. w rozdziale Podróźne wyd. k. 109, pobyt Zamoyskiego w Stężycy jest datowany pod 29 Martii.

¹²⁾ W rkp. Boowiec; zob. Sł. geogr. t. I str. 523.

¹³⁾ W rkp. przyjazd Zamoyskiego do Dżisny jest oznaczony na 10 VII, przyczem 5 VII ma się on znajdować w Postawach. Po bliższem rozpatrzeniu materiału okazało się, że powyższe dane (zob. Posłańcy k. 83, Odwozy k. 248, Pospolity k. 250) stosują się do odwożenia prochu, kul i innych rzeczy do Dżisny, Zamoyski zaś był tam już 3 VII. według relacji ks. Jana Piotrowskiego, zdaje się zupełnie wiarygodnej

¹⁴⁾ W Arch. J. Zamoy. t. III nr. 761 mamy list Zamoyskiego, datowany 9 III już z Kiesi; znajduje się to w rażącej sprzeczności z danymi rękopisu, sprzeczność tę bardzo trudno rozstrzygnąć wobec wiarygodności takiego źródła, jak data listu (sprawdzona w oryginalnym kopiaryuszu) z jednej strony i osobistego charakteru rachunków z tego czasu (datki na ubogich) z drugiej strony.

¹⁵⁾ W rkp. w rozdziale Wydatek k. 265 mylnie Dulmniki zamiast Bolniki.

¹⁶⁾ W rkp. 3 marca — omyłka, ponieważ data ta jest umieszczona pomiędzy dwiema datami z kwietnia.

¹⁷⁾ Data ta powtarza się wielokrotnie w rękopisie, przyczem często bardzo z omyłką co do nazwy miesiąca, t. j. marca zamiast kwietnia; rachunki z 1582 r. są prowadzone mniej szczegółowo, bardziej schematycznie, tem można wytłumaczyć powtarzanie się raz zrobionej omyłki.